

Leergang tot coach voor directeuren

Deze leergang is bestemd voor directeuren die plezier hebben in het begeleiden van anderen om ze persoonlijk effectiever te laten functioneren. Een coach is een sparringpartner die de coachee helpt te onderzoeken wat zijn of haar persoonlijke, meest effectieve stijl is. De leergang is gericht op het (leren) coachen van collega's voornamelijk binnen het Rijk maar ook van Provincies, Gemeenten en Waterschappen.

De leergang legt belangrijke accenten op de persoon van de leidinggevende en de persoon van de coach. De docenten reiken veel concepten uit de psychologie aan. Doel is dat je een eigen stijl als coach ontwikkelt.

Opbouw leergang

Voorafgaand aan de leergang vindt een intakegesprek plaats. De leergang start met een bijeenkomst waarin men kennis maakt met elkaar en waarin de individuele startposities en leerdoelen worden besproken.

De leergang bestaat vervolgens uit vier masterclasses (blokken) van 1,5 dag: een middag/avond en de daaropvolgende gehele dag.

In de masterclasses komen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan bod:

- De start van coachen, soorten coach-aanpakken en het oplossingsgerichte perspectief
- Patronen en drijfveren van de coachee en van de coach
- De onderstroom van de coachee en de organisatie
- Wat voor coach ben jij, en wat wordt je volgende stap in je ontwikkeling (als coach)?

Tussen de blokken door vindt supervisie plaats over de twee coachtrajecten die iedere deelnemer uitvoert.

Tussentijds vindt er een evaluatie plaats en na het afronden van de leergang een eindevaluatie.

Kosten

De kosten voor deze leergang zijn €6390,- exclusief verblijfskosten. Deelnemers van onderdelen van de Staat zijn geen BTW verschuldigd.

Data en locaties zie eind factsheet.

Vragen of aanmelden

Mail naar intercoach@rijksoverheid.nl om een vraag te stellen of om u aan te melden. Wij nemen zo spoedig mogelijk contact met u op.

Nadere toelichting

De leergang richt zich op diegenen die geïnvesteerd hebben in hun persoonlijke ontwikkeling en die hebben ontdekt dat reflectie op het eigen functioneren helpt om effectiever te zijn.

Een belangrijke invalshoek voor de leergang is de psychologie. Er worden concepten aangereikt vanuit de psychologie die als handvat kunnen dienen om beter te begrijpen waarom het zo (gek) gaat als het gaat. Daarnaast wordt met elkaar geoefend in het voeren van gesprekken en wordt feedback gegeven. Rode draad is dat iedere deelnemer een eigen stijl als coach ontwikkelt.

Praktische informatie

De leergang bestaat in totaal 10 dagen: er zijn drie inhoudelijke blokken, waarin steeds een andere docent een bepaalde invalshoek nader belicht. In het vierde blok kijken we met de drie docenten terug en vooruit. De blokken duren 1,5 dag: een middag/avond (vanaf 16.00 uur) en de daaropvolgende dag. In de periode dat de leergang loopt, oefenen deelnemers niet alleen met elkaar maar ook met twee 'echte' klanten (coachees). Hiertoe wordt aan de deelnemers gevraagd om **ieder twee coachees** voor te dragen. InterCoach zorgt ervoor dat er een zodanige match plaatsvindt tussen coach en (door andere deelnemers aangedragen) coachees, dat de gesprekken gevoerd kunnen worden in een sfeer van veiligheid en vertrouwen. In vier supervisiebijeenkomsten in kleine groepjes worden de coachgesprekken – onder leiding van een docent – besproken.

In de periode na afloop van de leergang is het van belang dat ervaring wordt opgedaan in de rol van coach.

InterCoach biedt ter verdere professionalisering van de coaches het volgende aan:

- een Proeve van Bekwaamheid, een assessment in de rol van collega-coach. Deze Proeve vormt voorwaarde voor toetreding tot de coachpool van InterCoach
- intervisie en deskundigheidsbijeenkomsten
- een vervolgopleiding voor ervaren collega-coaches.

Vooraf aan deelname

Voorafgaand aan deelname vindt een intakegesprek plaats met de programmamanager van InterCoach voor de directeursleergang, Alice de Haan. Dit gesprek heeft tot doel te verkennen in hoeverre de opleiding aansluit bij de situatie en de ambities van de betrokken directeur en heeft tevens tot doel om een leergroep te vormen van een zodanige samenstelling, dat een optimaal leerklimaat kan worden bereikt.

Verdere toelichting op de inhoud van de blokken vind je op de pagina 3 t/m 6, de data voor de komende leergang op pagina 7.

Over InterCoach

InterCoach is het expertisecentrum voor collega-coaching binnen de overheid. Collega-ambtenaren kunnen met werkgerelateerde vragen terecht bij de coaches van InterCoach. Zelf coach worden of een andere leergang volgen? Kijk op de site <http://www.ubrijk.nl/intercoach>

Blok 1

De start van coachen, coach-aanpakken en het oplossingsgerichte perspectief.

Docent: Saskia Tjepkema

Het eerste dagdeel staat in het teken van een verkenning van de reikwijdte van coaching: wat zijn stijlen en manieren van coachen? Wat is je speelveld? Je kunt als coach vragen stellen en denkpatronen afpellen; je kunt je coachee ook helpen om praktische stappen te bedenken en nieuwe aanpakken uit te proberen. Je kunt luisteren en hummen en stil zijn als coach, of juist heel actief vragen stellen en het denkproces proberen een productieve kant op te buigen. En zo verder... We maken gebruik van een model van Burger en De Haan om te kijken welke stijlen er zijn – en ook waar je eigen voorkeuren liggen. Ook staan we stil bij soorten coachvragen en hoe je daar op contracteert op een manier dat het initiatief bij de coachee ligt. Dat laatste is immers een belangrijke succesfactor.

Vervolgens concentreren we ons op één specifieke stijl van coachen: oplossingsgericht werken. Vaak komen coachees binnen met een min of meer duidelijk probleem. Daarover lopen ze al een tijdje na te denken, ze hebben er last van en het lukt niet om het opgelost te krijgen. Je kunt als coach dat probleem onder de loep leggen en proberen dit verder te analyseren en verkennen. We werken deze dag echter met een andere insteek: oplossingsgericht werken. Hier richt je de analyse en reflectie op datgene waar de coachee heen wil (het positief doel) en op aanknopingspunten om daar te komen (succesfactoren, bouwstenen). Bijvoorbeeld door een succesvoorbeeld uit te pluizen: wat maakte dat dit werkte?

Met deze methode richt je de aandacht op krachten en talenten van de coachee, op de momenten dat het probleem er niet of in mindere mate is (– ook al is dat maar een uitzondering) en op kleine, haalbare stapjes (in plaats van op fundamentele doorbraken). Voor de coachees en voor de coach is het vaak een verrassing wat er op tafel komt als je de reflectie richt op succeservaringen – van nature is ons brein namelijk niet zo gericht op het analyseren van positieve ervaringen. De kans dat je iets nieuws ontdekt is dus vrij groot. Daarmee is oplossingsgericht werken een plezierige, energie gevende manier van coachen met vaak zichtbare resultaten op de korte termijn.

De basisprincipes van oplossingsgericht coachen komen aan de orde en er is ook volop gelegenheid om als 'coach' te oefenen met vraagtechnieken en in de rol van 'coachee' te ervaren hoe die werken. Door zo met elkaar te oefenen ontdek je ook sterke punten en talenten die jij al in huis hebt als coach.

Saskia Tjepkema is adviseur, coach en partner bij Kessels & Smit, The Learning Company (www.kessels-smit.com). Ze ondersteunt individuen, teams en organisaties bij leer- en ontwikkelvraagstukken. Ook is ze gastdocent bij diverse (leiderschaps)leergangen en is ze actief als interim-leidinggevende. Saskia schreef diverse boeken en artikelen op het gebied van Appreciative Inquiry, talentgericht werken en leren in het werk.

Over InterCoach

InterCoach is het expertisecentrum voor collega-coaching binnen de overheid. Collega-ambtenaren kunnen met werkgerelateerde vragen terecht bij de coaches van InterCoach. Zelf coach worden of een andere leergang volgen? Kijk op de site <http://www.ubrijk.nl/intercoach>

Blok 2

Patronen en drijfveren van de coachee en van de coach

Docent: Jan de Vuijst

In een coachrelatie is het van groot belang dat de vraag achter de vraag, het patroon onder het zichtbare, de onderstroom onder de intentie zichtbaar en hoorbaar wordt – de drijfveren. Voor de coachee kunnen de drijfveren zich in zijn of haar blinde vlek bevinden, en het is aan de coach om daar via spiegeling en doorvragen beeld en geluid aan te geven. Wanneer daardoor die drijfveren voor de coachee ook zichtbaar worden, beschikt die vanaf dat moment over iets wat beheersbaar is, in plaats van dat het de coachee beheerst. De reflexen en neigingen blijven wellicht hetzelfde, maar zijn nu beschikbaar voor reflectie, aandacht en bewuste inzet, focus, acceptatie, enzovoort: welkom of niet - er kan nu mee gewerkt worden.

Drijfveren bevinden zich in het half- of onbewuste deel van iemands persoonlijkheid, en om daar als coach op de kunnen spiegelen, of zelfs maar te kunnen vermoeden wat daar speelt, moet de coach wel weten waar hij of zij naar op zoek is. Bovendien vergt het integriteit van de coach: niet het gedrag van de tovenaarsleerling die stiekem wil zien wat de ander bezielt, maar een oprechte nieuwsgierigheid naar de ander en zichzelf. In dit blok verkennen we die (half-) onbewuste drijfverenwereld: de machinekamers van het gedrag. Er zijn verschillende ingangen in die machinekamers, waarbij empathie een belangrijke hoofdroute vormt – we bezien wat empathie eigenlijk is (vanuit de neurologie). In een verkenning van de machinekamers komen onderwerpen aan bod als:

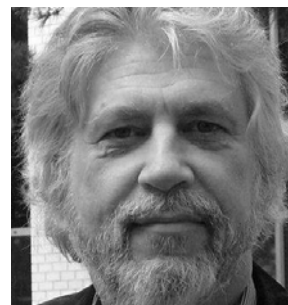
- Ratio en intuïtie, wereldbeelden en aannames, filters van waarneming
- Karakterstructuren en hun ontstaan (uit de ontwikkelingspsychologie)

- Ontregelende gebeurtenissen en razendsnelle reflexen (uit de neurologie)
- Talenten en hun keerzijde ('licht en schaduw')
- De rol van je lichaam bij 'voelen' en empathie (uit neuropsychologie)
- Geloof, priming, Pygmalion effect.

Om te herkennen en (vragend) te kunnen spiegelen wat bij een ander leeft, moet de coach veel zelfreflectie hebben op wat er bij hem of haar zelf speelt, of wat daar vermoedelijk speelt. We staan dus stil bij zelfbewustzijn, de eigen schaduw, overdracht en tegenoverdracht, en dergelijke – verwijzend waar mogelijk naar het eerste blok.

De werkvorm is sterk interactief, en de thema's die aan bod komen zijn mede afhankelijk van waar de groep (vooral) vragen over heeft. Casuïstiek van de deelnemers is van groot belang.

Jan de Vuijst (1954) is organisatieadviseur, master practitioner coach en parttime hoogleraar aan de Universiteit van Tilburg, waar hij vooral doceert aan de Business School van de universiteit, TIAS. Eerder was Jan de Vuijst universitair docent, directeur van een projectmanagementbureau, directeur bij TNO en partner bij Boer & Croon. Hij woont met zijn vrouw in Den Haag (Scheveningen) en houdt van klassieke muziek, moderne kunst, oude verhalen en zeezeilen. Hij schreef Professioneel adviseren: begrip, empathie en beïnvloeden (Hilversum: Concept Uitgeefgroep) en Leiderschap met vallen en opstaan: reflexen en reflecties (Deventer: Scriptio)

Over InterCoach

InterCoach is het expertisecentrum voor collega-coaching binnen de overheid. Collega-ambtenaren kunnen met werkgerelateerde vragen terecht bij de coaches van InterCoach. Zelf coach worden of een andere leergang volgen? Kijk op de site <http://www.ubrijk.nl/intercoach>

Blok 3

De onderstroom van de coachee en de organisatie

Docent: Eric Koenen

De omgeving van de coachee wordt steeds complexer. We worden uitgedaagd tot wendbaarheid op alle niveaus om effectief om te kunnen gaan met de exponentiële ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid, informatietechnologie, big data, fluïde marktindelingen, netwerken en het leven in een kenniseconomie. In veel organisaties zijn ideeën en plannen om die uitdagingen aan te gaan in overvloed aanwezig. Echter, in de praktijk is duidelijk hoe lastig de realisatie daarvan is. Vernieuwingsprocessen verlopen traag, veel denk- en daadkracht blijft onderbenut en te veel organisaties zijn verstrikt geraakt in weerbarstige inrichtingsprincipes en aannames die werkelijke innovatie in de weg staan. In deze werkelijkheid, noem het de bovenstroom, functioneert de coachee, met zijn doelen en kwaliteiten.

In de onderstroom heerst het onbewuste en het onbenoemde. Dat kunnen twijfels zijn of angsten, maar ook ambities en verlangens. Oude pijn, aannames, en irrationaliteit. De kracht van de onderstroom is ongekend en de risico's zijn groot. Wanneer deze 'broncode' niet goed gezien wordt en waar nodig doorbroken, is vernieuwing een weerbarstige klus voor de coachee en voor zijn team en organisatie.

In deze module wordt achtereenvolgens aandacht besteed aan organisatiediagnostiek op het dieptedomein, de onderstromen, de nieuwste inzichten op het gebied van de vorming van collectieve intelligentie. Aan de hand van presentaties, concrete cases, kunst en film wordt deze thematiek behandeld met veel ruimte voor de eigen vraagstukken.

Eric Koenen richtte in 2007 de Doorwerthgroep op die zich specialiseert op het gebied van boardroomdynamics en procesbegeleiding bij directieteams in strategische vernieuwing. Koenen studeerde sociale wetenschappen, economie en bedrijfskunde, vervulde diverse functies bij Philips en PriceWaterhouseCoopers en was jarenlang lid van de Executive Board van Cofely (Engie) waar hij onder meer verantwoordelijk was voor een omvangrijke organisatievernieuwing. Hij schreef 'De kunst van leiderschap in tijden van verandering, De winst van verschil, De atomiumorganisatie en Weten vraagt meer dan meten.

Over InterCoach

InterCoach is het expertisecentrum voor collega-coaching binnen de overheid. Collega-ambtenaren kunnen met werkgerelateerde vragen terecht bij de coaches van InterCoach. Zelf coach worden of een andere leergang volgen? Kijk op de site <http://www.ubrijk.nl/intercoach>

Blok 4

Wat voor coach ben jij, en wat wordt je volgende stap in je ontwikkeling (als coach)?

Door: Saskia Tjepkema, Jan de Vuijst, Eric Koenen en Robbert Braak (programmamanager)

Dit laatste blok bestaat uit drie onderdelen.

Op dag 1 zal Saskia Tjepkema de leerstof en oefenstof behandelen op maat op basis van de opgehaalde leerwensen. Tussen blok 3 en blok 4 zal de programmamanager Robbert Braak daartoe contact opnemen met de deelnemers.

Het tweede deel, dat start op dag 2 van dit blok, zal bestaan uit een carousel van reflectieve ontmoetingen met de drie docenten met als overkoepelende vraag: wat voor coach ben jij? Alle docenten starten met een thema die past bij de masterclass zoals zij die hebben gegeven en zullen in kleine groep van 5 of 6 de deelnemers gaan werken. Zij zullen de deelnemers laten reflecteren op het geleerde en de coachervaring en zo een verdiepende slinger geven aan het expliciteren van de eigen stijl van coaching.

In het derde deel zullen de deelnemers kort teruggeven aan de groep wat voor coach ze (willen) zijn.

Intervisie

Tussen de blokken door en na blok vier worden intervisie sessies georganiseerd gegeven door de docenten en de programmamanager. De supervisie doen we met groepen van vijf a zes personen. Een supervisiesessie duurt 2,5 uur.

Studiebelasting = maximaal 3,5 uur per week gedurende de leergang.

(Voorbereiding + lesblokken + intervisie + coachtraject).

Over InterCoach

InterCoach is het expertisecentrum voor collega-coaching binnen de overheid. Collega-ambtenaren kunnen met werkgerelateerde vragen terecht bij de coaches van InterCoach. Zelf coach worden of een andere leergang volgen? Kijk op de site <http://www.ubrijk.nl/intercoach>

Data en locatie lesdagen

Startdag: 05 november 2020
Blok 1: 09 en 10 december 2020
Blok 2: 26 en 27 januari 2021
Blok 3: 30 en 31 maart 2021
Blok 4: 29 en 30 juni 2021

Lestijden

Dag 1: 16:00 – 20:00 uur
Dag 2: 09:00 – 17:00 uur

Locatie

De blokken, start- en slotdag vinden plaats bij ISVW in Leusden.
(*ISVW, Dodeweg 8, 3832 RD Leusden*).

Verblijf

Diner en overnachting (verblijfkosten) zijn optioneel.

Data en locatie intervisie

Intervisie 1: 11 en 12 januari 2021
Intervisie 2: 02 en 03 maart 2021
Intervisie 3: 10 en 11 mei 2021
Intervisie 4: 15 en 17 september 2021

Tijden intervisie

Intervisie heb je op 1 van de 2 dagen die per keer aangegeven zijn, in een tijdblok van 2,5 uur (ochtend of middag):

- Ochtend 10:00-12:30
- Middag 14:00-16:30

Locatie intervisie

Dag 1 van de intervisies vinden plaats in Den Haag.

(*Turfmarkt 147; 2511 DP Den Haag*)

Dag 2 van de intervisies vinden plaats in Utrecht.

(*Moreelsepark 65, 3511 EP Utrecht*)

We adviseren je voorlopig alle intervisiemogelijkheden in je agenda te reserveren. Rond de startdag worden de groepen definitief ingedeeld.

Over InterCoach

InterCoach is het expertisecentrum voor collega-coaching binnen de overheid. Collega-ambtenaren kunnen met werkgerelateerde vragen terecht bij de coaches van InterCoach. Zelf coach worden of een andere leergang volgen? Kijk op de site <http://www.ubrijk.nl/intercoach>

Over InterCoach

InterCoach is het expertisecentrum voor collega-coaching binnen de overheid. Collega-ambtenaren kunnen met werkgerelateerde vragen terecht bij de coaches van InterCoach. Zelf coach worden of een andere leergang volgen? Kijk op de site <http://www.ubrijk.nl/intercoach>